

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРН ЦЕНТИ РК XXXX Число 135 Джерси Сіті, Н. Дж., середа, 11 червня, 1924. VOL. XXXI. No. 135. Jersey City, N. J., Wednesday, June 11, 1924. THREE CENT

Прихильники Куліджа панують над конвенцією.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 9 червня. — З висказів думок членів конвенції републіканської партії видно, що переважна більшість делегатів справді заявляється за кандидатуру теперішнього президента Куліджа, як про се перехвалювали його менеджери.

Питання, хто має бути наступником для нього, все ще так не вирішено. Висувають терм кандидатуру міністра торгів Гувера.

ЛА ФОЛЕТ НЕ ХОЧЕ СТАВИТИ СВОЄЇ КАНДИДАТУРИ. ВАШІНГТОН, 9 червня. — Сенатор Ла Фолет, котрий являється найбільше загадкою постанові для републіканської конвенції, приказав своїм прихильникам, щоби вони не висували його кандидатури на ніякий уряд, а зате зборили всі сили для боротьби за ухвалення поступової програми для републіканської партії.

БОРОТЬБА ЗА КЛЕН УЖЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 9 червня. — Межі делегатами на конвенцію републіканської партії виявляється вже поважна група прихильників Ку-Клукс-Клена, яка вже й навязала переговори з провідниками партії за вставлення в програму домагань Клена. Рівночасно члени конвенції жінодської народності стали домагатися заяви проти Клена.

ПІДВИСАЮТЬ КОШТИ ПЕРЕСІЛКИ ЕКСПРЕСОМ. ВАШІНГТОН, 9 червня. — Комісія Межстейтської Торгової видала дозвіл експресним компаніям підвистити оплату за перевіз пакунків та других посилок у східній половині Злучених Держав. Тут піднесено кошти пересилки о 8 процентів. Зате кошти пересилки на західній березі Злучених Держав незначно поменшено.

НЕ НЕДОБРО А НАДВИЖКА.

ВАШІНГТОН, 9 червня. — Директор бюджету Лорд повідомив президента Куліджа, що федеральний уряд буде мати при кінці адміністративного року, себто з кінцем червня, не надобір, але надвижку в сумі 350 мільонів доларів.

НАЙВИСШИЙ СУД ПРИЗНАЄ, ЩО ПИВО НЕ Є ЛІКАРСТВОМ.

ВАШІНГТОН, 9 червня. — Найвищий Суд Злучених Держав розбивав нині питання, чи пиво можна вважати лікарством.

Ходило тут о те, чи закон Виліаса та Кемпбела, котрий забороняє лікарям записувати своїм пацієнтам (недужким) пиво, годиться з конституцією Злучених Держав. Суд вирішив питання в користь закону, признаючи його конституційним і тим самим забороняючи лікарям записувати пиво яко лік.

Згаданий закон не відноситься до винних та горілчаных напінків.

9 ОСІБ ПОГІНУЛО ЧЕРЕЗ БУРЮ.

БЛУФІЛД, Вест Верджинія, 9 червня. — Повінь Мерсер та Мекларва навіявши своїм пацієнтам (недужким) пива, годиться з конституцією Злучених Держав. Суд вирішив питання в користь закону, признаючи його конституційним і тим самим забороняючи лікарям записувати пиво яко лік.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ МОЛОДНИХ МІЛІОНЕРІВ-ВІЙНИКІВ.

ШКАГО, Іллінойс, 9 червня. — Перед великою лавою присяжних суддів, що веде слідство в справі крадіяства та вбиття Роберта Франка, ставали нині шофер Карло Уліанг і що служив у сувільні родичів хлопця, та знізна, що автом поводиє Ловб. Зі свого інкоідюбіа, що самого вбійства докладає Ловб, як се говорив Ловб проти знізна Ллопюлда, котрий знізна знізна, що се Ловб завдав хлопчині долотом смертельний удар по голові.

ЗБОЖЕВОЛВ НАЧИТАВШИСЯ ПРО ЗЛОЧИН.

АТЛЕНТІК СІТІ, Нью Джерзі, 9 червня. — Джан Джансон, шофер публічного авта, викрав 8-літню дочку Вілемі Гінті. Поляція його перовелала та замкнула до арешту. Лікар переконався, що він збожеволів хвилюю, навчаючись страшних оповідань про обвіянню 13-літнього шкандювського хлопця Франка молодими мільонерами Ловбом та Ллопюлдом.

ПОСТРІЛИЛИ МЕНАДЖЕРА ЗЕЛІЗНИЦІ, КОТРОЇ РОБІТНИКИ СТРАЙКУЮТЬ.

ГАВАНА, Куба, 9 червня. — До Аргібоюда Джека, менеджера Злучених Зелізниць Гавани, стріляв який хлопець, як він сидів у своїм уряді. Куля поцілила його в ліву руку та завдала легку рану. Арештовано 18-літнього хлопця, котрий мав стріляти.

Робітники зелізниць страйкують, і часописи дучать страйкуючі зі страйком.

РОБІТНИКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ЯМАРЦІ.

КІНГСТОН, Ямайка, 9 червня. — Робітничі міські фабрики, котрим місто не заплатило їм робітничої заплати до 1 долара в день, виходили в місті поважні заворушення. Міський уряд вислав проти демонстрантів поліцію. Мешки нею а демонструючи робітниками прийшло до боротьби, в котрій погинуло 2 робітників, а 7 поповнення влісно поважні джесні ушкодження.

(Острів Ямайка лежить коло Куби та належить до Британської Імперії.)

РОБОТИ В НЬЮ ЙОРКСЬКИМ СТЕПІ.

ОЛБАНІ, 9 червня. — Бюро Праці ньюорського степу подає звіт з руху по фабриках у місцях маю. З розрахунку виходить, що в цьому місяці працювало в фабриках степу о 17 процентів менше робітників, як їх працювало в місяці квітня. Як на останній місяць, се не вважають доброю повою.

ЛІКАРІ НЕ ДУЖЕ ВІРЮЮТЬ В ЛІК НА РАКА.

Нью Йорк, 9 червня. — Визначні лікарі з великих міст Америки відносяться з великим недовером до відкриття ліку на рака, яке мав зобротити канадський лікар др. Діосеф Гловер. Один лікар каже, що він знав про сей лік та пробував його на щурах, але він не здержав розвитку рака в щурі.

СУД В СПРАВІ ЗАВОРУШЕНЬ КЛЕНА.

ЕБЕНБЕРГ, Па., 9 червня. — Тут почалася нині перада стейтвним судом розправа в справі кровавих заворушень в місті Лілі для 5. квітня сього року. Сі заворушення викликані був Клен, зариваючи демонстрацію проти населення за те, що на населенне було проти організації. На розправу стає 44 людей. Він обжаловани заперечують вину. Богато горожан, помилковани на судді, відмовляються служити на лаві присяжних суддів на тій основі, що вони вже мають про справу утверджений погляд.

КРОВНІ ТІЛЬЦЯ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА — ЧУДО ПРИРОДИ.

Кровні комірки, кровні тільця, або фітроцити це найменші клітинки людського тіла. Промір їх лише 0,007 мм, так що 150 одно біля одного не мали б навіть 1 мм. Мільон фітроцитів се крапелька. Число їх безлічне. В кожному кубічному міліметрі крові плаває 5 мільйонів кровних тільців (або 4,5 мільона). Клік нам вичене і найменша капля крові виліваються міліарди кровних тільців, які зовні людського тіла гинуть. У пяти літрах крові (що і хм чоловік) є 25 біліонів кровних тільців.

З ЖИТТЯ БУВШОГО НІМЕЦЬКОГО ЦАРЯ ВІЛЬГЕЛМА II.

Через свою необережність у товариським життю цар Вільгельм робив собі звичайно багато ворогів. А те небережність походила з його дуже живої вдачі склонної до жарти та дотепів. Але ті жарти дуже часто ображали тих, до кого були звернені. Одного разу пр. приїхав до Берліна теперішній Італійський король, як се відомо, є дуже малою ростою і тому називався його «Віссольте» (маленький король). І Вільгельм як на сибі признавчій йому на адютанта офіцера, дуже високого, якого всі називали «Білий високій», а про якого у нас кажуть, що Бог загубив його міру. Можемо уявити собі, як почував себе «Віссольте» в товаристві такого адютанта, та чого він бажав у душі Вільгельмови за таку шутку.

КАТАСТРОФА В СКАЛАТЦІНІ.

В Скалатціні розшалала буда цими днями страшна буря, якої досі ніхто не пам'ятає. В часі бурі вліп'я якийсь трад. Богато мостів ушкоджених, а асфін в часті знішених.

ВАРТІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ ОРДЕНІВ.

Александр Свентоховський колишній стовп польської соціал-демократії, який потім «еволюціонував» аж по сам правий кінець польських партій, обурився, що йому хотять дати орден «Polonia restituta» (ще не дали тільки хотять). І ось в «Газеті Варшавській» (центральної орган хієні) він каже такі речі неприємні для тисяч власників рижних польських орденів: «Промінаючи навіть момент, що у нас відзначено багато нічмів (ніцпонов) і політичних віроломників, так що для шануючого себе громадянина є дуже прикрою спільною честью з такими суб'єктами вважати ордени, які рідко добуваються заслугою, а часто грішми, протекцією і нечесно, за пережиток у демократично-республіканських державах...» і т. п.

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК В КИЇВІ.

Довідаємося, що Українська Академія Наук в Києві іменувала знаного нашого вченого-етнографа в. Володимир Гнатюк членом своїх дійсних позасетових членом. З хвилею спрєдузу в Київ п. Гнатюк став би штатовим членом. Ше перша номінація членом Всеукраїнської Академії Наук гапшійкого України.

ЦЕНЗУРА ПРОМОВ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ.

На засіданню конвенту сюрівієр премієр Грабський склав заяву, що «на підставі порозуміння з президентом на будуче його промови будуть узгоджені з урядом». Се члена стілізації постанови ради міністрів цензурувати промови президента, які без усюкої потреби завадують потім морки міністрам.

ДО ПОКУПЦІВ КНИЖОК

Подається до відома нашим покупцям книжок, що книгарня «Свобода» запертагала вислати книжки за посылкою (С. О. Д.) а се тому, що часто трапляється, що адресент не є дома як листомою приносє пакунка, а без грошей він пакунка не лишить і тим самим заветрає його назад до книгарні «Свободи», а ми мусимо покрити подвійні кошти пересилки.

Отже для оміння непорушності і щоби не здержувати вислано книжок для наших покупців, просьба разом зі замовленням прислати і належність.

КАЛЕНДАРІ НА ВИЧЕРПАННІ

СПИШІТЬ З ЗАМОВЛЕННЯМИ
КАЛЕНДАР
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДН. СОЮЗА
на 1924 рік
ЦІНА З ПЕРЕСІЛКОЮ ЛІШЕ ..... ЦЕНТІВ

Прийміть український ілюстрований українськомовний календар на 1924 рік, який містить в собі 12 чудесних ілюстрацій, 58 дотепних віршів, 46 віршів народних і 150 дошок і картинок гарних та цікавих ознак. Тому, любий хто хоче розширити свої туги та розвеселитися, хай перає собі його купити.
ЦІНА З ПЕРЕСІЛКОЮ ЛІШЕ ..... ЦЕНТІВ
Замовлення салати на адресу:
«СВОБОДА», 63 BRIDGE ST., JERSEY CITY, N. J.
Повідомлення своїм покупцям, що мисимо на салати і листи писати обов'язково! Малюнки: всім друзі Календарів просять нас розширити.

У ВІЗНАЦІЯХ ПОЛЬСЬКИХ БЮТЬ ДАЛЬШЕ...

Під таким наголовком львівська польська соціалістична газета «Дзєнік Людови» з 24 м. м. пише бумвально: «З Влоцлавка комунікують, що в четвер, 21 ч. м. місто було авдиторією небуденної події. Наслідком криків і зойків, що добувалися з візниць, ці люди зібравалася величезна товпа, яку поліція старалася розігнати. Причина випадку така: Вязев Гравський, який відсиджував кару за протидержавну діяльність старався переслати лист зі скаргою на відносини, що панують у тій візниць. Той лист візничана адміністрація передовила і Гравського покрано. Інші візні рішили демонстративно заперестувати проти сього, за що їх поклали в'язні. — В м. Словні трапилися подібна подія. Треба сподіватися, що п. Турут, як голова комісії для розсліду відносин у візницях, зацікавиться отими випадками».

ОДЕСА ВАЛИТЬСЯ.

В Одесі невідомо з якої причини почали валитися поодинокі люди. Дотепер нараховано тої веси 55 таких домів. Окрема комісія вислала всіх мешканців уже з 34 каменців. Запобігти цьому катастрофіальному явищу саме місто не може і тому комісія звернула до українського уряду з проханнем про негайну висилку 500,000 золотих рублів на кошти боротьби з тим явищем. Уряд вислав до Одеси окрему геологічну комісію, для докладного прослідження причин тих явищ. Одначе не звважаючи на всі заходи доми далі засовуються.

ПРОТЕСТ БІЛОРУСІВ.

Білоруский Національний Комітет у Вільні вислав до французького уряду відозву, в якій протестує проти гноблення в Польщі Білорусинів.

Німецькі націоналісти стремлять до розв'язання парламенту і диктатури.

БЕРЛІН, 9 червня. — Німецькі націоналісти в парламенті являють вигрозуються, що мусити-муть доконати політичного перевороту в Німеччині. Вони рішучо виступають проти плану комісії Доса і називають його «заговором Вол Стріт» (банкірів з Вол Стріт в Нью Йорку). Вони вразно вигрозуються, що доконають перевороту при помочі сил, та що в край поделється кров.

Першим кроком їх перевороту було би проголошення диктатури і розігнание парламенту. Більшевики таксамо за диктатуру, але своєю, одначе в поборонному парламенту, плану Доса і теперішнього урядового правителства вони сходяться з націоналістами.

ВСЕ КОШТОМ РОБІТНИКА.

БЕРЛІН, 9 червня. — Соціалістичні знавці кажуть, що план Доса так заваджені, що Німеччина платила аліантам «воєнні відшкодовання» коштом робітників. План оснований на сьому, щоби побільшити число годин праці і зменшити заробітку платню в Німеччині і в сей спосіб добути бюджетову надвижку, яку поклали б аліанты. Коштом обниження рівня життя німецького робітництва всесвітні фінансисти хотіли би платити аліантам «воєнні відшкодовання».

Німецькі промисловці на се годяться, але робітники зачинають бунтуватися.

ОСТЕРГІАЄ ПЕРЕД ПЛЯНОМ ДОСА.

БЕРЛІН, 9 червня. — Бернгард Гармс, професор в Інституті світової економії в Кіль остерігає німецький народ перед пляном комісії Доса, за яким щоби заявлявся більшість німецького федерального парламенту. Він каже, що сей плян, коли його введено в життя, кине Німеччину в нову пропасть руїни і далі значно припінить загально-європейську Європу.

«15-МИНУТОВИЙ ПРИМЕР».

ПАРИЖ, 9 червня. — Завтра, у второк, прочитає новий французький премієр Франсуа Марсаль у парламенті послання президента републіки Мілярна. В сьому посланню він ствердить, що президент у Франції вибирається в 7 літ і він повинен дослужити сей час.

Уставне президента, заявляє Мілярна, неконституційне, коли йому не закінено державної зради.

Парламент ані того послання ані нового Мілярнового правителства не приймає. Тоді уступити Марсаль, а за ним і Мілярн і остаточно таки буде вибір нового президента Франції, який поклаче на премієра провідника лівної парламенту, Едуара Еррота.

На кандидатах на президента французької републіки видлягають Тумєрга, Пеллеве і Бріана.

ПУАНКАРЕ КОРЕСПОНДЕНТОМ.

ПАРИЖ, 9 червня. — Бувший премієр Франції Раймонд Пуанкаре згодився бути кореспондентом ньюорського дневника Вінинг Понт і фінляндського Паблік Леджер. Він писати-ме про французькі і загально-європейські політичні справи.

НЕ ЗНАЮТЬ РІДНОЇ МОВИ.

ДАБЛІН, столиця Ірландії, 9 червня. — З девяти суддів, яких назначено до тутешніх вищих усядів, ніодни не вміє говорити по ірландськи (по гапльській). Ірландська мова тепер в Ірландії урядова і в ній спусється всі документи, але для суддів треба все перекладати на англійську мову, бо се одна-юка, яко вони знають.

ІТАЛІЙСКИЙ КОРОЛЬ В ЕСПАНІ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 9 червня. — Італійський король Віктор Емануїл приїхав сюди з жіночкою в гесть до еспанського короля Альфонса XII. Його вїтвають востанок. Нині король Віктор був на перегаляй візні і розмовляє з еспанським диктатором генералом Мірко Пієрою. Се гостину вважають знаком заприязнення Італії з Еспанією.

УТЕЧА ПЕРЕД ФАШІСТАМИ.

НЕАПОЛЬ, Італія, 9 червня. — Тут скривався пів року бувший італійський премієр Франческо Нітті. Його переслідували фашісти і нападати часто на його мешканце. Уряд Муссоліні навіть не хотів дати йому охорони лічане переїзду Італійськими залізницями.

Нині він відїхав кораблем Патріа до Франції, відки переїде на постійний побут до Циріку, у Швейцарії.

Він вийав наліт яко втілянець, бо поки фашісти мають владу в Італії у своїх руках, йому ніяк туді вертатися.

Зарученню він буде працювати заля відвернення салдуючої війни, яка грозить Європі в недалекий будучини.

ЛОШІ НА УКРАЇНІ І В МОСКОВІЦІ.

МОСКВА, 9 червня. — Довішні час не було на Україні і в Московщині на Новоліт дощі і парів боляса, що посуха зніщити збіжжя. Одначе в останні дні впади дощі і пратували збіжжя. Посуха ще триває на Криму і в Грузії, на Кавказі.

ЛИТОВСЬКИЙ КАБІНЕТ УСТУПИВ.

КОВНО, столиця Литви, 9 червня. — Мині уступив литовський кабінет під проводом премієра Гальвановічюса. Се наслідком того, що парламент відкинув план правителства на будову залізничної лінії до Ковна за гроші Польщі в Англії.

“СВОБОДА” (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: SUBSCRIPTION RATES, PERIODICITY, and prices for one, three, six, and twelve months.

З кожоду зміну адреса платитися по 10 центів. За оголошення редакція не відповідає. В Канаді наклеює вішталер гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БАНК.

Ленін і поклонники його руйнівничої політики заповідали, що скасуємо гроші. Ми доведемо гроші до беззаротності; оскільки їх і потому скасуємо — казали вони.

Довели рублі до беззаротності, але оскільки тільки себе, бо не скасували грошей, а завели нові. Замість рублів завели “червінці”, які так само як і в усіх капіталістичних державах опираються на золотий підставі. А що скасували, то вже небаро покажеться.

Тепер той славний большевицький уряд оголошує в нью-йоркській бізнесовій Вол Стріт Джорнал, що оснував державний банк в Москві, який має основного капіталу 5 мільонів червінців, або на долари 5 разів стільки, себто \$25,000,000.

Сей банк видає паперові червінці. Аби вони мали однакову вартість із золотими, він не може видати більше як 5,000,000 і паперових. А щоб загально міг видавати паперові гроші, і щоб загально міг мати якінебудь гроші, виступило золото держати у заперті під ключом, бо щоб тільки мусити його в обіг, так воно того самого дня пропало би безповоротно.

Люди поклялися б-юго і більше не пускати би в обіг, а тоді і паперових не можна-б видавати, бо не було-б золотого підставу і вони не мали-б жадної вартості. Через те большевики в дуже прикрому положенні. Грошей можуть видавати дуже мало і то це мусять публіку слухати, щоби признали їм урядово назначену ціну. Загрозноше інакше. Бі большевики прислунають не прислунають, а ціну вона значуще не по вартості золотого підставу, а по суму, в чій руках ся золотий підстава. Як загрозноше не має довіри до тих рук, так не має і вартості для їх золотого і паперових грошей, виданих на підставі того золотого.

Якже тепер виглядає грошовий бізнес населення “Росії” з тими “червінцями”. В “Росії”, себто на Україні, в Московщині і в другій сьб останнього окупованих краях, є до 150,000,000 населення. Як большевики пустили між нього 5,000,000 червінців, то хочби й по їх численню, на кождо душу в тій Росії припало пересічно 16 центів, а на кождо дорослого, скажім, 50 центів. Отже люди з пересічним грошовим капіталом около 50 центів мають весті промисл хліборобський, фабричний, торговлю, комунікуцію, військо, державну машину, просвіту і т. і.

Для порівняння візьмемо Америку. Тепер тут на гроші також довал тисячі; є потрохи застї в промислі і в торговлі, а банки бються за ошадності, але позичати не хотять. Але всекати тут на 100,000,000 душ є гроший паперових, золотих (хотіть ходять або можуть ходити), срібних і т. і. Бля 10 мільярдів дол. Се значить, що на душу пересічно припадає тут по \$100 грошового капіталу або на дорослого бля 300 доларів. Отже Америка, не зважаючи на застї в бізнесі, має для життя того бізнесу пересічно по \$300 на доросло особу.

Се значить, що Американець має 600 разів більше грошового капіталу від мешканця “протлартерської” “республики”. Отже, сей останній може весті 600 разів менший бізнес від Американця.

А тепер подумайте, який бізнес промислово-торговельний був би тут, мби його грошений капітал змалів не на половину як четвертий, що Ви на початок свого бізнесу замість \$1,000 маєте несподівано лише 1 долар і 60 центів і будете доразу мати порівнянє між бізнесовим життям Америки і так званої Росії.

А далі уявіть собі, який бізнес може бути в такому краю, що там бізнес треба зачиняти з \$1.60 в касі. Се майже жаден бізнес, або по чистій правді — такі жадні бізнеси.

Не диво, що як може Трашнїй, промисл і торговля в “Росії” упали, а всі урядові перекупи. Люди не мають гроший. Не мають шасти купити, так і нема кому що продавати. Отже весь рух устает; все життє устает. Люди ховаються по дахах. Шо мають, то злітає, а не маючи і світла, часно ідуть спати і сон то одна відміна і розрада в пересічному життї чоловічка.

Край без життя і руху виглядає як цвинтар, де направляє старі могилки, а бля ніх у сирю землю пхают нові жертви “великої” реформи.

Отже большевики вернулись до капіталізму, який покинули 700 літ, а до пересічного життї населення сперед 1,200 літ, коли зачинялась творити київська Русь.

Се большевицький “поступ” і на се большевики робили свою “революцію”.

Може як большевицький червінець навчить большевицького розуму, але і се се тяжко повірити.

ЄДИНАЯ ФЕДЕРАТИВНАЯ...

Думки і вражіння.

І. Спочатку тов. Винниченко, потім громадянин Мілюков, дали — Іоґо Вісочество, “Блюстїте престоло” Николай Николаевич, нарешті — всяка дрібнота — Е. Кусова, М. Осоргін, Е. Лазарев і т. д., і т. д. То “доклади”, то лекції, то інтервю, то просто статті в газетах або й благувати флетион патріотичних Пилипів з конопель нужденної еміграції.

Про праский “доклад” п. Винниченка читачі “Свободи” ще певне паматують, і нам хотїлося відзначити тут лише оден момент з нього, не досить підкреслений в “Літописі” референтом того відічту нашого славнозвісного й своєрідного малоросійського Бісмарка, а саме — Іоґо “федеративну”, а “може й автономну” українську республіку. Вийшло се, правда, досить конфузю, бо почалося з самостійної; але це стїло з собою будівничий Української Держави не ми не признаєтї в своїм “докладі”, що мовляв, — шановне громадянство, судьби історії невідомі і все може статись: Москва — се же не жук нацькав, може припустити так, що й автономія за царство небесе задана. Нема що казати, що т. Винниченко, особливо з тих часів, коли він будовав Українську Державу з Центральної Ради, і книж в руки: Хто може ліпше до нього знати силу Москви! Адже простудював він її чудесно в передпокоях у керенського, а опісля має нагоду доповідити свої знання так-ж у самїй Москві, в Совнаркомі, і коли незабаром після того кулею вилетїв через Ригу назад за кордон, то се ж саме й може бути яскравим прикладом тієї страшної московської сили. Отже нема нічого дивного, коли людина в котрій ще й досі в карку сядуть, зробилась такою обачною, прудливою й запаливою “на всякий випадок”: не виборемо самостійності, прохатимемо федерації; не дадуть федерації — благатимемо автономїю, яку вже напевне виблагаємо. Мудрість нової політичної концепції т. Винниченка а особливо та отверість, з котрою її, без сорема казка, привселюдно, в присутності й Москві і большевицькі, проголошено, свідчить не про аби який державний розум і дипломатичний талант замієнного творця (теж нового), “революційно-демократичного фронту”... із самих соціалїстів і прихильників “радянської системи”.

Якже нещастя для України, що такі глибоко-мудрі раці великого державного українського мужа земліки приймають з обуренням і кипинами! А капає й большевицькі, — до да від себе, — з внутрішнім задоволенням і... прирзиство. І за діло! Бо як можна інакше ставитись до людини, котра, вернувшись до розбитого коритї, баламутить добрих людей і заплепаненню, що добре й так буде поки — що, а там виді буде! О, Україна добре знає, що воно буде потім!...

... тільки зайти Себе в руки зайте! а там чи радянський, чи демократичний, чи монархистичний Москаль покаже так федерацію чи автономїю, що й т. Винниченково душно стане.

На втіху всім правдивим патріотам мусимо констатувати все ж таки, що навіть на еміграції, на сїй страшній Голготї українства небагато знайдеться людей, котрі, навіть при всїй своїй “честности з собою”, уважали б за розумне обернутись в того пса, що вернувся “на гльовоту своєю” — люди, що почавши з 1917 р. кувати леміш української державности, закотили б тепер, у негодї, орієнтуватись на коварський піши, хоча б і на всякий ви-

своїми міркуваннями мби каже: та ви добре завїзміть за нас, то ми станемо не то що на дорозу федерації, а навіть автономїї, навіть політичних свобод тільки!...

Про інші перли з “докладу” з дискусії піся нерхо з мже й не кажемо. Досить і сїєї заяв по автономїї й політичній свободї “на випадок”, щоб здаватися, “може власне референт з “Літопису”, закінчуючи свого реферата про “доклад”, прийшов у захват від найсимпатичнішої і найближ здатної постатї серед теперішніх наших діячів”. Видимо, яке іхало, так є здивало.

М. Держя.

“УКРАЇНСКА БОТКА” В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

Варшавський “Курер Поранїн” в ч. 138 з 21 м. м. повідомляє своїх читачів, що польські влади впади в Терополі (радеківського повіту) на сїду української націоналістичної організації, що нараховує кільканиаждь членів. Доді арештовано 9 дільних членів і виставлено їх до Тернопольа. В Терополі наїдено 2 пушки з вихудовим матеріалом, 2 запалачі, кільканиаждь революверів і бля 20 лїтованих військових крісів. Сталось се 13. травня с. р. В руки поліції влада тєх “канцелярїй штабу”. На основі “документів” виявляється, що метою організації було висаджувати залїзничні склади, підпалювати військові обєкти, доконувати убийств визначних політичних особистостей і т. ін.

“Кур. Поранїн” додає, що ся організація чиїстє національна і що вона не спирається на большевицький допомозї. Взагалї видкається можливість зовнішнїх впливів; тільки “демогогїчї” внутрішні впливи певної групи Українців довели до шаленої і бездумної ідеї розпочати внутрішню боротьбу шляхом саботажу і терору в користь української програми у Східній Галичині

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЯЄ І ВИ. ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В У. Н. СОЮЗИ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

НЕСПОДІВАНУ РАДІСТЬ.

Викликує календар Бузюк у своїх влаетелїв коли вони почобать, що кожда сторона в календарї і майже кождий жарт має свої окремї ілюстрації. Влаетелїем Бузья може стати за 75 центів в книгарні “СВОБОДИ”.

ПОРАДА ДЛЯ ДОБРОГО ГОСПОДИН.

Одна річ, яку Ви мусите вживати що дня в Вашій кухні, се молоко. Є багато слухів, що не можете дістати сївього молока. Тодї Ви мусите вживати агучене молоко. Бордена Стар і Матювїля має в собі добре молоко, достаточну кількїсть цукру і може служити для ошадного живання. Бордена компанїя, щоби позаконїти нашї Господїні з її знаменїтїми сортами їх виробів, дає спеціальну офертю для них. На ішпїтї мїсїн сїє часопїсї пошлємо сю спеціальну офертю. Читайте її, витїпїтї і вповнїть купон та познакомїться з нею.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ?

Що де Бузюк в хатї, там щастє? Чи ви знаєте, що вїдповс першїй гуморїстичнїй календарї Бузюк? Він буде Вас веселити влітї рік і більше за 70 центів. Замовляння пошлїть до книгарні “СВОБОДИ”.

ЗЛІЯК МИХ, ТО Й ТОРБИ СТРАШНО.

Давно вже відомо, — усім совїтським хрумям за кордоном і в Америї, що все, що пишеться по-за межам С.С.С.Р. неприхильного про совїтську владу, єсть урєдком, бо “нема краше та нема лучче”, як жити під опїкою московсько-жидївських совїтів.

Отже заше був радєвляничю цікаво поспухати або прочитати про той рай або безпосередно від людини, що вїдлає звїтї за кордон, або з газети, де вміщено з її слів (з прикладом, звичайно, захопленням прирїзана П) опїс хуж невеличкого кутика того, прославленого прихильниками большевицького Євпау.

В “Свободі” досить часто мїстїться цікаві звїстки про те, як живуть вїдні горожанї, наїваїшньої в сївіт” большевицької держави. Та, галяємо, наведений нижче переказ з московської соціалїстичної “газети “Дїн” (4.468) не без цікавостї буде прочитаний кождим, хто бодай чув, що існують десь, в кошиїній Росїї, якїсь “совєти”.

“Одні з прирїзних (до Бєлїну) совїтських людей полїзли з нами вражїнями, якї він пережив під впливом закордонної преси.

Першу газету (не-большевицьку) купив у Празї. Почав читати, — задовсї неможливо, страшно. Ну, чи можна-ж так писати!... Знаєте, у вагонї читав крадькома й ховав газету. Встаєш, мажачись, а гляди скляють? — Умом розумїю, що є неісенїтїний абсурд. Але тут не ум. Се істинїтї. Помилки істинїтї. Знаєте, як ото в дїмїчїні... Вн там, у себе, в дїмїй краю, ходїть озирюючись, як вовк, бож на кождїй кроцї смертельна небезпека. Приведуть його в європейське мїсто. Небезпека нема. А він все-ж так озиряється, як вовк. І все гонїють, щоб крадькома. — Так само ото й я... Не один я... Привїжаю до Бєрліну. Пгнатїть: читали те або те? Відповідаю: так, але се все урєдком... нічого такого нема...”

Нестемїсїнськи так само, як вїдповідав би в Москві, в Туї, в Празї... Не могу інакше. Се не ум. І се не слїдова брїхї. Ні, се знюв такї істинїтї. Нутрїне почуттє самоохорони. Не думаеть, а зяк сам меле: знать не знать, вїдать не вїдаю, блягардїїцї, вороги народи, а — за власть совїтів... — “Прожити тут тїжїна за три Оукаше. Випростаеться. Почав потроху як сїдї, по-людськи на сїдї дивитись, не кидати на всі боки очима, як цюванїй вовкї. Зустріаю знон того знайомого, з котрим уперше в Бєрліні по газетї тутешнї розмовляв. Пгтає знать: читали по те й оте? — “Асьже, кажу”. — А проте шкода, що вони тут мало знають... Та трудно їм і увягнїти... І ДЕСЯТОК ЧАСТИК ТИХ СТРАХІТЬ, ЯКІ ТВОРИТЬСЯ В РОСІЇ, ТУТІШНІ ГАЗЕТИ НЕ ВІДБІВАЮТЬ У СОБІ!... Витрїщїся на мене мїй знайомїй: “Стрївайте, — каже, — але-ж я дєсь дєть твою...” Я тїльки рукою махнув... Ну, як се пояснїти? Опритомїть трохи, уявіть, як їм могу говорити, що думам. А там, у Росїї, не могу ні говорити, що думамо. ГОВОРІШ ТАК, ЯК ПІДКАЗУЄ СТРАХ, що став нам за істинїтї. Не знаю, зрозуміло се, чи ні для вас? Розумїте, почуттє самоохорони змїняє ум, сумління, сором — все, все... І свого вїдразу з себе не скїнеш... Ні, не скїнеш... Не одека... Се в кров усмоктується.

Прїїзїжїй допомоча і додає: — Чудно! От, напр. тво тутешнїх газет... Звичайнїй... Як у старїх газетах... Про сто алтературнїй тон. Неможна чї порівнати з вулгарїзмом грубіяством “Правди”, “Ізвєстїй” (обї совїтські газети) А знаєте, в першї часї сей вацї тон видався менї не до вкнїтї гострим... Ну, чи можна-ж так про самого Зиновєва? — “Блягарїйська наволоц” — се скїльки хочете. Але “самозаєць-Зиновєв” — се страшно... Знаєте, — тут тек щось істинїтївноє”.

Що можна се додати до сїх, бляш, нїж красномовнїх, признанї?

“Колї тут, — пишуть “Дїн” на со тему в тїм самїм числї, — за кордоном чуїнїї дївується ПАСИВНОСТІ російського народу, то вони забувають про одно: що Росїя не тїльки фізично, по руках і ногах, скута терором, але й духово парализована: отруєна брехнею.

“Вїнаючи свободу слова, викорнїючи пресу, Ленїн знав, що робив. Він духово обезбарвоє націю. А потїм пресу семи рокїв народ одурманював, отруюючи грубіяносно казенної (урядової) преси. На зміну знаменїтїй “вїнополь” пришла монополїя далеко страшнїша і для народного організму згубна... Отруєний мїзок втрачає увяженє про можливе й неможливе... з усіх зарїзків большевицької тайрїї монополїї преси — зуря найгострїїша, найсильнїша, найсмертельнїша!”

Подас С. Ч.

МАТІЙ КОСТИШИН. ЯК БИ ВИ ЗНАЛИ.

Ох!.. як би ви знали чому слюзи ллються За чим серце вїяє мїле і балїть. То ви би вїдчули неволеничу долю Як тїжко в неволї закутому життє. Ох як би ви знали, то ви не пїталиб Матїрї сиротнїчу чю долю коїтї. Не кулі-б в кайданї ті безталїну І не запргали в ярмо і сини. О коли-б ви знали про лїр, про бенкет Як ви знаїли бївїтї, кровню точати з неї Ви би не звали бїтї чуете-кїля блуд. Бр кривда народоу беззастанку тїє. Як в іду жарючий огонь розтївляє Що хвїля то бїльше угодї погелїє А буйнїйшїй вїтер гї розвіває. О коли б ви знали?... Та що говорити!.. Ви знаєте добре і чуете-кїля народ. Як в нас на рунах гудїть бенкетує Пїдїзна, лїкї, і Варшавська дїля. Ви знаєте добре... нехочєсь вам знати Бо правдї мїняють, неправду платять Що десь що хвїляні пїдїстєть на ноги Пїдї мов пїдїстєть се всі добїтї. При... Коїлї би то знаїди, що Бог є на небї То ви-б не чванїлись, себє грїзобїт вас Тодї ви сказали б для всїх даїмо волю І судїм по правдї бо осудят нас. Та правдє це хвїля і дєнь і година Що правдє неправду єсть добїтї народ. Розудє з кайданї гїбнїїї народи. А братерську кривду завзєто пїмнїть.

В. Костїшин, 12-5-1924

ПОЗІРІ! УКРАЇНЦІ РАЧЕСТЕР, Н. Я. ПОЗІРІ! ПЕРШИЙ СЕГО РОКУ ПІКНІК УСТРОЮЄ ТОВАРИСТВО ВІЛЬНИ КОЗАКИ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15-ГО ЧЕРВНЯ, 1924 РОКУ НА GLEN HAVEN. ПОЧАТОК О ГОД. 12-ТИ В ПОЛУДНЕ, КАРА БУДЕ СПЕЦІАЛЬНА...

ПОЗІРІ! УКРАЇНЦІ РАЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІРІ! ВЕЛИКИЙ ПІКНІК УСТРОЮЄ ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ В РАЧЕСТЕР, Н. Я. НА ВЕСИ ВЕЛИ В ГАЛІ ШІДКОЛО КОМІТЕТУ.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В ТРОЙ, Н. Я. ЗАПРОШУЄ ОТСИМ УСІХ УКРАЇНЦІВ З КОГОС, ВОТЕРАЙН, ДАБАНІ, АМСТЕРДАМ, ПІТТСБІРА І ОКОЛИЦ НА: ТОРЖЕСТВЕННЕ ПРИВІТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО АРХІЄПІСКОПА ВПРЕОСВЯЩЕНОГО ІОАНА ХВЕДОРОВИЧА...

ДВА НАЙКРАЩІ І НАЙБІЛЬШ НЕОБХІДНІ СЛОВНИКИ! Б. ГРИНЧЕНКО: „СЛОВАР УКРАЇНСЬКОГО МОВИ“ В 2-Х ТОМАХ РАЗОМ 2180 СТОРІН—6 ДОЛАРІВ. М. УМАНЕЦЬ І С-КА: „СЛОВАР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ“ В 1 ТОМІ, 1040 СТОРІН—3 ДОЛАРИ.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО СПОГАДИ, ШОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЯ. І. ТОМ. СПОГАДИ. ХХ. (1905—1907). Грінченко і Ефремов запевняли, що на журнал треба тільки на перший рік докласти тисяч 10 карб. а на другий рік він стане на ноги. Таким робом кошторис це побилизься на десять тисяч рублів, але мене це не страшило, бо я певен був, що перелатити на береться стільки, що ми може і не докладемо нічого.

ПОЗІРІ! Е. УОНГСТОН, О. І ОКОЛИЦІ! Сестр. Пресвайот Діан Маррі від. 119 У. Н. Союза — устроює — ВЕЛИЧИКИЙ БАЛЬ В ПОНЕДІЛОК 16. ЧЕРВНЯ 1924 В КРОВА ГАЛІ. Початок балу о год. 7. вечер. Вступ для мушин 50 центів, для женщин 25 центів.

ПОЗІРІ! РЕРМІ, ПА., ПОЗІРІ! Заходом Аморатів в Рейні — вігратється — В НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ, 1924 ДВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ В ГАЛІ СЛОВАНСЬКИЙ. Початок точно о год. 7. вечер. І. САТНА В БОЦІ. ДІВІЙ ОСОБИ: Кома, селани...

ПОЗІРІ! РЕРМІ, ПА., ПОЗІРІ! Заходом Аморатів в Рейні — вігратється — В НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ, 1924 ДВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ В ГАЛІ СЛОВАНСЬКИЙ. Початок точно о год. 7. вечер. І. САТНА В БОЦІ. ДІВІЙ ОСОБИ: Кома, селани...

ПОЗІРІ! РЕРМІ, ПА., ПОЗІРІ! Заходом Аморатів в Рейні — вігратється — В НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ, 1924 ДВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ В ГАЛІ СЛОВАНСЬКИЙ. Початок точно о год. 7. вечер. І. САТНА В БОЦІ. ДІВІЙ ОСОБИ: Кома, селани...

ПОЗІРІ! РЕРМІ, ПА., ПОЗІРІ! Заходом Аморатів в Рейні — вігратється — В НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ, 1924 ДВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ В ГАЛІ СЛОВАНСЬКИЙ. Початок точно о год. 7. вечер. І. САТНА В БОЦІ. ДІВІЙ ОСОБИ: Кома, селани...

ПОПРЕЦЯНОВА ФІЛІЖАНКА І ПІДКЛАДОК ДАРОМ ЗА 40 ЗАЧІКІВ З ДАРОМ STAR І MAGNOLIA МОЛОКА. Коли потрібуєте філїжанок і підкладків, зачініть тепер шадити значки з наших виробів згущеного молока, позак воли дають цілий премії. Філіжанка і підкладка як бачите на ілюстрації тут, є імпортованою порцеляною і має гарні цінні та зодоті прикрашення. Їх можна виміняти у наших премоївних склепах. Почтоно не висладемо. Зачініть десь шадити значки з наших бляшок.

СПЕЦІАЛЬНА ФЕРТА. Коли виміняте купон в сім оголошено і літе за ним до найбільшого премоївского склепу, як нисне вказано або принаше його до нас, одержите Запроївою Премоїву Лісту коштує в 40 абс. одержите Запроївою Премоїву Лісту значки. Лишень одна така премоїва карта буде прийнята від коштує в 40 абс. одержите Запроївою Премоїву Лісту значки. Лишень одна така премоїва карта буде прийнята від коштує в 40 абс. одержите Запроївою Премоїву Лісту значки.

ВИПІШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА НОВА РАХУНОВА КНИЖОЧКА З ІНФОРМАШІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ШКАВКИХ ВІДОМОСТІЙ. ЦІНА 10 ЦЕНТІВ. Замовлення разом з грішми посилає на адресу: „СВОБОДА“, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Грінченко і Ефремов запевняли, що на журнал треба тільки на перший рік докласти тисяч 10 карб. а на другий рік він стане на ноги. Таким робом кошторис це побилизься на десять тисяч рублів, але мене це не страшило, бо я певен був, що перелатити на береться стільки, що ми може і не докладемо нічого.

подошви заву гербараторів, через кілька днів навідає до правителя його канцелярії, розма, то він мав сказати, що губернатор напене не дозволити мені видавати не тільки газети з таким програмом, а й журнали. Я кинувся до небажника Н. В. Молчановського, той без вагав, і згодом можуть карати газету за зміст, але не дозволити не мають права і побиць поговорити з своїм кумом Дашкевичем, а з губернатором Савицем нічого баладети, бо він, мовляв, нічого не тамити ні в яких справах.

„Громадське Слово“, шовенно, політично, економічно і літературно газета понови виходити в Київ з 1-го числа (випар) року 1906. „Громадське Слово“ давати-ме шовенно огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії і по чужих землях; звістит про всі світові події, новини, науки, мистецтва, історію, географію, наукові фелетони і т. т. „Громадське Слово“ буде стовити за своїм програмом, а не за своїм смаком, науку, дружбу, збір і спокій; права ні повинні збелечити закон, що видають народні послы в народній сесезіоні (загальним) рішннн, беспресерднн і таміни голосувати.

розсілали плякати про виданнн „Громадського Слова“ та „Нового Життя“, а дозволю нема. Рішши ми з Матушевським, кого видавцев і редактор, іти до губернатора. В прийомній буди маса поминків (дланнн), щоб поприказати до свого маетнн, щоб просити у губернатора то воєнної сили, то зурої для оуборони від селян; настрій був страшно трівожний. Губернатор, стович з правителем канцелярії, заявили нам, що він не може дозволити видання, нікнн будуть проповідувати фелетеративний устрій Росії, чотири розходжену формулу виборів.

ПІШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА НОВА РАХУНОВА КНИЖОЧКА З ІНФОРМАШІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ШКАВКИХ ВІДОМОСТІЙ. ЦІНА 10 ЦЕНТІВ. Замовлення разом з грішми посилає на адресу: „СВОБОДА“, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

